

ਭਾਰਤ - ਭੂਟਾਨ ਵਿਕਾਸ ਸਹਿਯੋਗ ਗੱਲਬਾਤ (30 ਜੂਨ, 2025)

ਜੂਨ 30, 2025

ਭਾਰਤ-ਭੂਟਾਨ ਵਿਕਾਸ ਸਹਿਯੋਗ ਗੱਲਬਾਤ 30 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਵਫ਼ਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਕੱਤਰ (ਪੱਛਮ) ਸ਼੍ਰੀ ਤਨਮਯਾ ਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਐਮ ਪੇਮਾ ਚੇਡੇਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।

2. ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਭੂਟਾਨ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਦਭਾਵਨਾ, ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝ, ਅਤੇ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੰਧਨ ਅਤੇ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸੰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿਕਾਸ ਸਹਿਯੋਗ ਗੱਲਬਾਤ ਭਾਰਤ-ਭੂਟਾਨ ਵਿਕਾਸ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੁਵੱਲੀ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (GoI) ਨੇ INR/Nu। ਭੂਟਾਨ ਦੀ 13ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਵਧੀ (2024-2029) ਲਈ 10,000 ਕਰੋੜ (100 ਅਰਬ) ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟਾਈਡ ਅਸਿਸਟੈਂਸ (PTA) ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਉੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਸਮੁਦਾਇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (HICDP), ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ESP) ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਜਟ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗਾ।

3. ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਸੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ INR/Nu 4958 ਕਰੋੜ (49.58 ਅਰਬ) ਦੇ ਕੁੱਲ 61 PTA ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ INR/Nu 417 ਕਰੋੜ (4.17 ਅਰਬ) ਦੇ ਕੁੱਲ 283 HICDP ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ PTA ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵੰਡ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ESP ਲਈ INR/Nu 750 ਕਰੋੜ (7.50 ਅਰਬ) ਅਤੇ ₹100 ਕਰੋੜ (1 ਅਰਬ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4. ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਪੱਖ ਨੇ 13ਵੀਂ FYP ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ PTA ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਖੋਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕੁੱਲ 10 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, INR/Nu। 1113 ਕਰੋੜ (11.13 ਅਰਬ) ਦੇ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ, ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਪਨ ਜਿਹੇ ਸੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਭਾਰਤੀ ਪੱਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ, ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਮਹਾਮਹਿਮ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭੂਟਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਭੂਟਾਨ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।

6. ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਪੂਰਨ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਥੰਫੂ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਵਿਕਾਸ ਸਹਿਯੋਗ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਜੂਨ 30, 2025